

زبان آموزی، جمله‌سازی و انشا

گروه آسیب دیده شنوایی

پایه ششم دبستان

معاونت برنامه‌ریزی آموزشی و توانبخشی

سال تحصیلی ۹۳-۹۲

صفحه	فهرست
۴	مقدمه
۶	درس اول : جملات عاطفی
۱۱	درس دوم : نقل قول
۱۶	درس سوم : توصیف
۳۱	درس چهارم : تکمیل و گسترش جملات و متن های ناتمام
۳۷	درس پنجم : آدرس نویسی
۴۲	درس ششم : خلاصه نویسی
۴۸	درس هفتم : گزارش نویسی
۵۲	درس هشتم : نامه نگاری
۵۷	موضوع انشا ۱ : بیمارستان
۵۸	موضوع انشا ۲ : درباره ی زندگی سارا بنویسید
۶۰	موضوع انشا ۳ : شرح حال کوتاهی از زندگی امام حسین (ع) بنویسید
۶۱	موضوع انشا ۴ : داستان را کامل کنید
۶۲	موضوع انشا ۵ : گزارش بازدید از
۶۳	موضوع انشا ۶ : نامه ای به خدا بنویسید و از نعمت های او تشکر کنید
۶۴	موضوع انشا ۷ : مدرسه ی ما
۶۵	موضوع انشا ۸ : به کدام ورزش علاقه دارید؟ درباره آن و قوانینش بنویسید
۶۶	موضوع انشا ۹
۶۷	موضوع انشا ۱۰
۶۸	موضوع انشا ۱۱
۶۹	فعالیت های تکمیلی

پروردگار مهربان را سپاس می‌گوییم که همزمان با تحول بنیادین و تغییر نگرش‌ها در قلمرو آموزش و پرورش، توانستیم با تکیه بر مبانی تعلیم و تربیت اسلامی و نیز توجه به چارچوب برنامه‌ی درسی ویژه‌ی دانش‌آموزان آسیب‌دیده‌ی شنوایی در آموزش و پرورش استثنایی، به نگارش این کتاب بپردازیم. امیدواریم که آموزش مناسب این محتوا، زمینه‌ی شکوفایی استعدادها و گسترش توانایی‌های نوآموزان و پرورش و تقویت مهارت‌های زبانی و نوشتاری دانش‌آموزان آسیب‌دیده‌ی شنوایی میهن اسلامی را به ویژه در جمله‌سازی و انشا، فراهم سازد و آموزگاران گرامی را در امر تدریس یاری نماید.

برای پیشبرد بهتر فرایند یاددهی - یادگیری و کمک به بهبود روند آموزش این محتوا، توجه آموزگاران گرامی را به نکات زیر جلب می‌کنیم.

تدریس این کتاب، در جدول ساعات هفتگی، بخشی از زمان درس "زبان و ادبیات فارسی (انشا)" را به خود اختصاص می‌دهد.

در بیشتر درس‌های کتاب، نکات و راهکارهایی ارائه شده است که والدین ارجمنند می‌توانند با به‌کارگیری آن‌ها به گسترش و تثبیت مهارت‌های آموخته شده کمک کنند. مهارت‌ها در شرایط و موقعیت‌های طبیعی تکرار و تمرین می‌شوند و بهتر است در همه‌ی مراحل با آموزگاران تبادل نظر صورت گیرد. دستور زبان فارسی شامل ساخت واژه و جمله براساس قواعد زبانی است. در این کتاب، مباحث وابسته به ساخت جمله مورد نظر هستند، ولی بنابر نیاز، به مباحث ساخت واژه و به مهارت‌هایی نظیر دقت، شناخت، تشخیص و کاربرد نیز توجه کرده ایم.

در تهیه این کتاب تلاش بر این بوده است که به روند رشد طبیعی گفتار و زبان و در حد امکان به مطالب کتاب فارسی پایه ی ششم توجه شود، اما به دلیل نیازهای ویژه ی دانش آموزان آسیب دیده شنوایی ، ممکن است مواردی از ناهمخوانی نیز مشاهده گردد .

همکاران گرامی "کتاب راهنمای معلم زبان آموزی و جمله سازی و انشا " را برای هر درس مطالعه نمایند و براساس فعالیت های عملی یاد شده در آن به تدریس محتوای این کتاب به ویژه فعالیت های نوشتاری بپردازند.

در کتاب راهنمای معلم ، جدول دروس همه ی پایه های دوره ی ابتدایی ، برای آشنایی آموزگاران گرامی با عناوین دروس ، تهیه شده است . افزون بر آن ، جدول زمانبندی دروس پایه ی ششم نیز در آغاز فصل دوم آمده است. این جدول آموزگاران گرامی را در برنامه ریزی دقیق تدریس یاری می کند.

در هر پایه، محتوای کتاب های زبان آموزی (جمله سازی و انشا) با یک نظم زمانی و اصول توالی محتوا، شامل توالی ساده به مشکل ، جزء به کل و عینی به ذهنی تدوین شده است. آموزش پایه ی اول مقدماتی با یادآوری و افزایش خزانه واژگانی آغاز می شود و به جملات دو کلمه ای پایان می یابد. در پایه های بالاتر، گسترش جملات و عناصر زبانی ادامه پیدا می کند، به گونه ای که در پایان دروه ابتدایی، از دانش آموزان انتظار می رود که به سطح مطلوبی از مهارت های زبانی ، جمله سازی و انشا دست یابند.

جملات عاطفی

دانش آموزان با درک و تشخیص جملات عاطفی آن ها را بیان کنند ، بخوانند و بنویسند و از نشانه ی نوشتاری تعجب (!) استفاده کنند .

۱ با لحن و آهنگ مناسب جملات زیر را بخوانیم .

چقدر دانش آموز!

به به دانش آموزان در صف مرتب ایستاده اند.

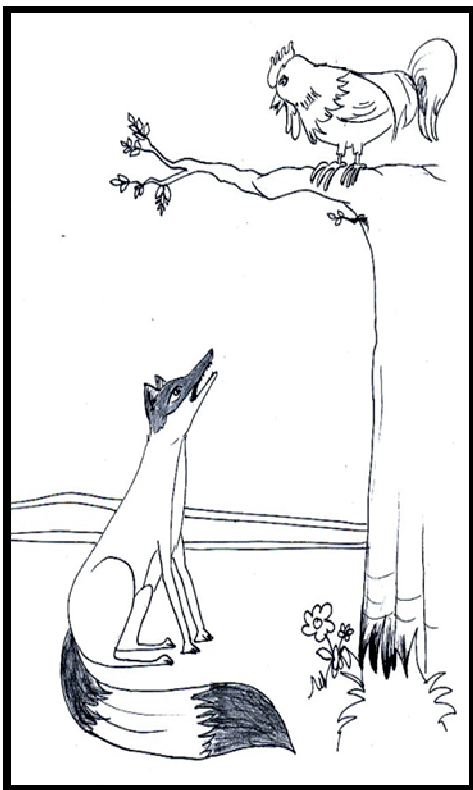
آفرین بچه ها!

عجب مدرسه بزرگی!

وای دست معلم شکسته!

آخ گلدان افتاد!

۲ داستان را بخوانید و نشانه نوشتاری نقطه (.) یا تعجب (!) بگذارید .

روباهی ، خروسی را دید

روباه با خود فکر کرد: « چه غذای خوشمزه ای »

وقتی خروس روباه را دید ، ترسید و گفت :

« وای روباه » و به بالای درخت رفت

روباه از خروس تعریف کرد : « چه دم زیبایی

چه قدر پرهایت رنگارنگ است بیا باهم بازی کنیم »

اما خروس گول نخورد و از درخت پایین نیامد

۳ با استفاده از کلمات زیر داستان را کامل کنید.

به به - وای - عجب - چه قدر

علی و پدرش به یک ورزشگاه رفتند . همه چیز برای او خیلی جالب بود و با تعجب به اطرافش

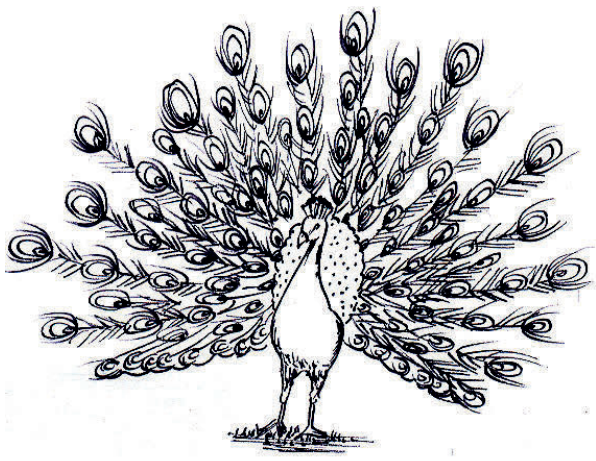
نگاه می کرد. علی به پدرش گفت : « ..... ورزشگاه بزرگی ! ..... این

ورزشکاران قوی هستند ! »

پدر علی گفت : « آن جا را نگاه کن . ..... یکی از ورزشکاران به زمین خورد ! »

هنگام بازگشت به خانه علی از پدر تشکر کرد و گفت : « ..... روز خوبی بود ! »

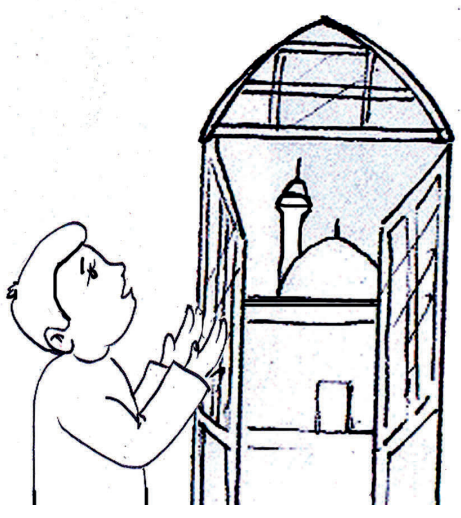
۴ برای هر تصویر یک جمله بنویسید.

.....

.....

.....

.....

۵ برای هر جمله یک نشانه نوشتاری مناسب انتخاب کنید .

- عجب لباس قشنگی (. ! ؟)
- چرا درس نخواندید (. ! ؟)
- گربه دشمن موش است (. ! ؟)
- آیا به مسافرت رفتند (. ! ؟)
- وای چه پرنده ی زیبایی (. ! ؟)

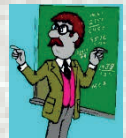
۶ جاهای خالی را مانند نمونه کامل کنید.

بزرگ شدی عجب سرم درد می کنه	آخ سرم درد می کنه!
چه کثیف شده چقدر	! .....
آخ	! .....
پسر زرنگی خانه قشنگی داری	! .....
وای	! .....

با لحن و آهنگ ، مناسب جملات عاطفی مانند آن چه در این درس آموزش داده شده است را در موقعیت های مختلف و در گفت و گو با دیگران بیان کنید.

معلم گرامی : در تمرین ۷ از دانش آموزان خود بخواهید که درباره ی موقعیت جالبی که
برایشان فراهم نموده اید چند جمله ی عاطفی بنویسند .

۷ چند جمله عاطفی زیبا بنویسید .

! .....

! .....

! .....

! .....

نقل قول

دانش‌آموزان در قالب جملات، گفته‌ی افراد مختلف را نقل قول کرده، بخوانند و بنویسند و از نشانه‌های نوشتاری مربوطه استفاده نمایند.

۱ متن زیر قسمتی از یک داستان است، آن را بخوانید و زیر نقل قول‌ها خط بکشید.

پرستوی زیبایی در گوشه‌ای از حیاط خانه‌ی پیرزن لانه داشت. پیرزن با نوه اش در آن جا

زندگی می‌کرد. یک روز پرستو برای خداحافظی پیش پیرزن آمد.

پیرزن پرسید: «کجا می‌خواهی بروی؟»

پرستو پاسخ داد: «به جاهای گرم کوچ می‌کنیم.»

پیرزن پرسید: «آیا بهار آینده برمی‌گردد؟»

پرستو گفت: «بله برمی‌گردد.»

پیرزن با خود فکر کرد: «این خیلی خوب که او دوباره برمی‌گردد.»

یک کتاب داستان انتخاب کنید و نقل قول‌های داخل آن را رونویسی کنید و به کلاس بیاورید.

۲ برای هر جمله یک نشانه‌ی نوشتاری مناسب انتخاب کنید .

- مادر به من جواب داد « به خانه ی مادر بزرگ برویم . » (. ؟ ! :)

- وای توپ شیشه را شکست (. ؟ ! :)

- پیامبر سفارش کردند و فرمودند « به پدر و مادر خود نیکی کنید. » (. ؟ ! :)

- آیا به بزرگتر از خود احترام می‌گذاری (. ؟ ! :)

- دانش آموزان از معلم پرسیدند (. ؟ ! :)

- فرمانده ی سربازان فریاد زد : « به عقب بیاید . » (. ؟ ! « » :)

- بیمارستان مجهزی در شهر ساخته شد (. ؟ ! :)

۳ پاسخ پرسش ها را در داخل متن مشخص کنید و علامت های نوشتاری مناسب

هر پاسخ را بگذارید .

دو دوست از بیابان عبور می کردند با هم دعوایشان شد ، علی به صورت احمد سیلی زد . احمد

بر روی شن های بیابان نوشت : « امروز بهترین دوستم به من سیلی زد . »

آن ها به کنار برکه ای رسیدند . ناگهان احمد به داخل آب افتاد اما علی او را نجات داد .

احمد روی سنگی حک کرد : امروز بهترین دوستم نجاتم داد .

علی پرسید : چرا آن جمله را بر روی شن نوشتی ولی حالا این جمله را بر روی سنگ حک-

کردی؟

احمد لبخندی زد و گفت محبت و خوبی تو را روی سنگ نوشتم تا هیچ بادی نتواند آن را از بین ببرد.

۱- احمد بر روی شن های بیابان چه نوشت ؟ امروز بهترین دوستم به من سیلی زد .

۲- احمد بر روی سنگ چه چیزی را حک کرد ؟ .....

۳- علی از احمد چه پرسید ؟ .....

۴- احمد در پاسخ چه گفت ؟ .....

۴ مانند نمونه کامل کنید .

۱- مادر با خود فکر کرد و گفت : « سردرد دارم و آشپزخانه خیلی کثیف است. »

۲- زهرا گفت: « ..... ؟ »

۳- ..... : « چه کار کنیم ؟ »

۴- .....

۵- .....

..... ۶-

۵ سخنانی از بزرگان نقل قول کنید و با نشانه‌های نوشتاری مناسب بنویسید .

شاعر بزرگ ، سعدی گفت : « بنی آدم اعضای یکدیگرند که در آفرینش ز یک گوهرند »

.....

.....

.....

.....

۶ برای هر کدام یک جمله ی مناسب بنویسید .

..... جمله پرسشی :

..... جمله ی عاطفی :

..... جمله ی نقل قول :

توصیف

دانش‌آموزان با توجه به خصوصیات و ویژگی‌های یک شخص، چیز یا مکان، متنی را در توصیف آن بنویسند.

بخش اول: توصیف فرد

۱ جداول و متن‌های زیر را کامل کنید.

مشخصات شخصی پدر	
نام :	تعداد خواهر : .....
نام خانوادگی :	تعداد برادر : .....
کد ملی :	شغل : .....
تاریخ تولد: ..... روز..... ماه ..... سال	رنگ چشم : .....
محل تولد :	رنگ مو : .....
نام پدر :	قد : .....
نام مادر :	وزن : .....

متن ۱:

نام و نام خانوادگی پدر من ..... است . کد ملی او ..... است . پدرم در تاریخ ...../...../..... ، در شهر ..... متولد شده است . اسم پدرش ..... و اسم مادرش ..... است . او ..... خواهر و ..... برادر دارد . شغل پدر من ..... است . رنگ چشم او ..... و رنگ مویش ..... است . پدر من ..... کیلو است و قدش ..... سانتی متر می باشد .

متن ۲:

مشخصات شخصی مادر	
نام :	قد : .....
نام خانوادگی :	شغل : .....
شماره شناسنامه :	تحصیلات : .....
سن :	دین : .....
تعداد فرزند :	

نام و نام خانوادگی مادر من ..... است .

شماره شناسنامه او ..... است . مادر

من ..... ساله است و شغلش .....

است . او ..... فرزند دارد و دین او .....

است . تحصیلات مادر من ..... است .

قدش ..... سانتی متر است.

متن ۳:

مشخصات شخصی خواهر (برادر)	
نام :	نام خواهر(برادر) : .....
نام خانوادگی :	رنگ چشم : .....
سال تولد :	رنگ مو : .....
کد ملی :	قد : .....
محل تولد :	وزن : .....
تعداد خواهر(برادر) :	بازی مورد علاقه : .....

نام و نام خانوادگی خواهر (برادر) من .....

است . او در سال ..... به دنیا آمد ،

کد ملی او ..... است . او .....

خواهر (برادر) دارد، نام خواهر(برادر) او .....

است . رنگ چشمش ..... و رنگ مویش

..... است . قد او .....

.....

۲ جداول را کامل کنید و درباره آن‌ها یک متن بنویسید .

متن

پایه تحصیلی من : .....
استان محل تحصیل : .....
شهر محل تحصیل : .....
روستای محل تدریس : .....
شماره تلفن مدرسه : .....
تعداد هم کلاسی ها : .....
نام دوست (دوستان) : .....

من در کلاس ..... درس می خوانم. استان محل تحصیلم

..... است. من در شهر ..... درس می خوانم.

.....

.....

.....

متن

نام دبستان خواهر/ برادر من: .....
کلاس خواهر/ برادر : .....
نام آموزگار خواهر/ برادر: .....
نام معاون دبستان خواهر/برادر: .....
نام مدیر دبستان خواهر/برادر: .....
شماره تلفن دبستان خواهر/ برادر: .....

نام دبستان خواهر/ برادر من ..... است. او در

کلاس .....

.....

.....

.....

.....

متن:

نام عمو یا عموهای من : .....

میزان تحصیلات عمویاعموهای من : .....

محل تحصیل عمو یا عموهای من : .....

وضعیت تأهل : مجرد متأهل

تعداد بچه : .....

نام دختر عمو یا دخترعموهای من : .....

نام پسر عمو یا پسرعموهای من : .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

۳ درباره ی این بزرگان مطالعه کنید و شرح حال کوتاهی برایشان بنویسید .

نام : علی اکبر دهخدا	سال تولد :
محل تولد :	نام پدر:
مهمترین اثر :	نام دو شاگرد و همکار او :
تاریخ فوت :	محل آرامگاه :

متن:

.....

.....

.....

نام : روح ا... موسوی خمینی

محل تولد :

سال تبعید :

تاریخ ورود به ایران :

کار مهم امام خمینی :

تاریخ رحلت امام :

محل آرامگاه :

متن :

.....

.....

.....

.....

نام : جبار باغچه بان

..... -

..... -

..... -

..... -

متن :

.....

.....

.....

۴ شرح حالی از خودتان بنویسید .

.....

.....

.....

.....

.....

.....

بخش دوم : توصیف یک چیز (شی ، حیوان، گیاه و ...)

۱ جدول و متن را کامل کنید .

مال کیه	قیمت	کاربرد	اجزا	رنگ	ویژگی‌ها شی
مال پدرم					رایانه

متن ۱:

رایانه ی پدرم .....رنگ است ، رایانه ی او دارای صفحه کلید ، ..... ، .....
 و ..... است . پدرم از رایانه برای ..... استفاده می کند . او آن را .....
 تومان خریده است .

کاربرد	ویژگی خاص	محل پرورش	اجزا	بو	رنگ	ویژگی‌ها گل
						گل محمدی

متن ۲:

گل محمدی ..... است این گل بوی ..... می دهد . گل محمدی ..... ،
 ..... ، ..... و ..... دارد. آن در ..... رشد می کند و خیلی ..... است .
 گل محمدی برای تهیه گلاب و ..... استفاده می شود .

.....	.....	وعده غذایی مورد استفاده	ماده اولیه برای تهیه	مزه	رنگ	ویژگی ها لبنیات
						پنیر

متن ۳:

پنیر ..... است و مزه ی آن ..... است . پنیر را با استفاده از ..... درست

می کنند. ....

.....

جداول را کامل کنید و درباره آن ها یک متن بنویسید .

۲

یک خوشه ی گندم	
.....	رنگ
.....	محل رشد
.....	اجزا
.....	کسی که آن را می کارد
.....	نیازهایش برای رشد
.....	.....

متن:

.....

.....

.....

.....

.....

والیبال	
.....	محل بازی
.....	وسایل
.....	تعداد بازیکنان
.....	لباس
.....	.....

متن :

.....

.....

.....

.....

.....

.....

فیل	
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

متن :

.....

.....

.....

.....

درباره ی " میکروسکوپ " بنویسید .

۳

.....

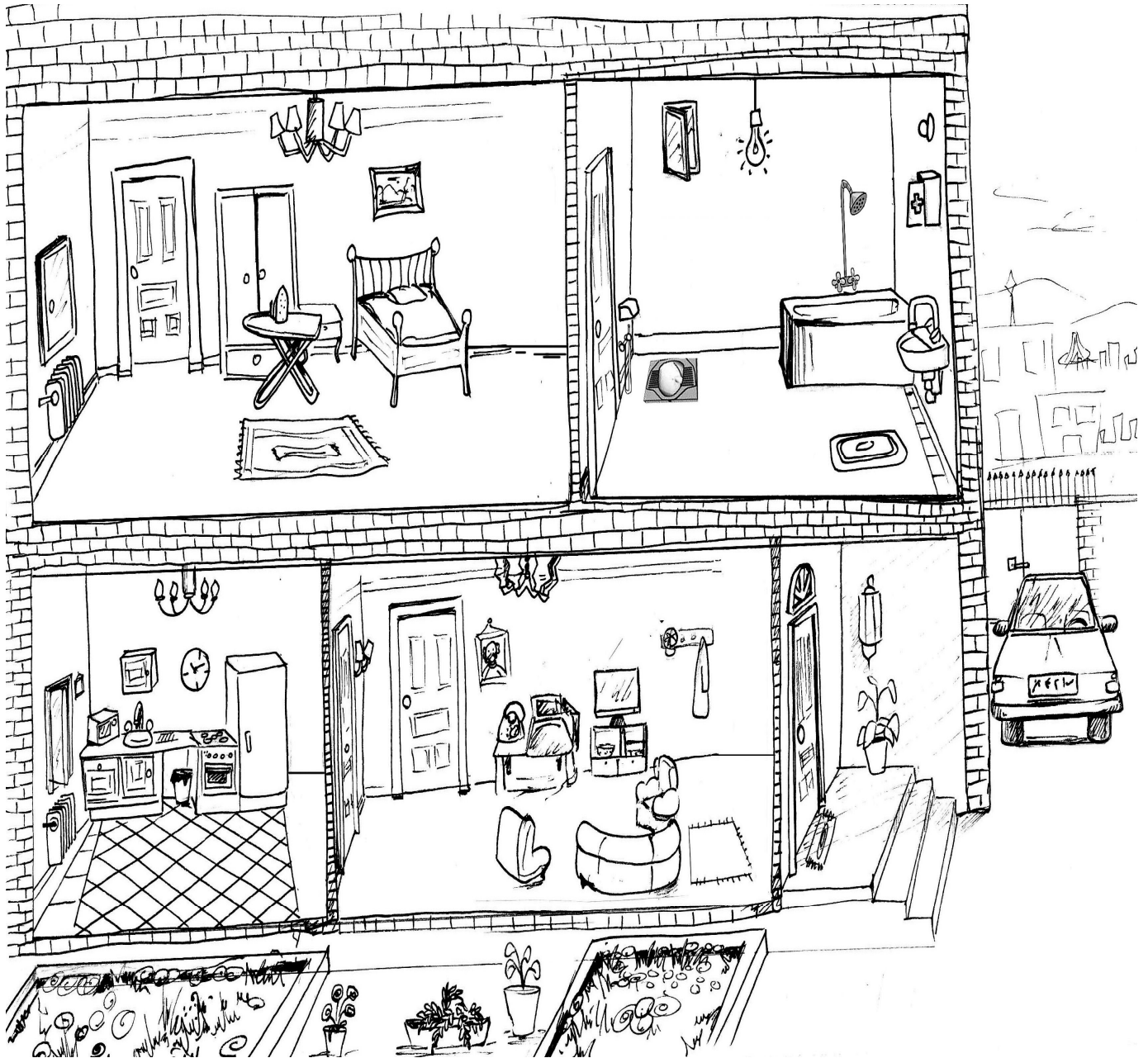
.....

.....

بخش سوم: توصیف مکان

۱ به پرسش‌ها پاسخ بدهید و یک متن بنویسید.

این خانه ی چه کسی (کی) است ؟ این خانه ی آقای رحمانی است .

این خانه چند طبقه دارد ؟ این خانه دو طبقه دارد.

حمام کجا است؟

آشپزخانه در کدام طبقه است؟

آیا این خانه پارکینگ دارد؟

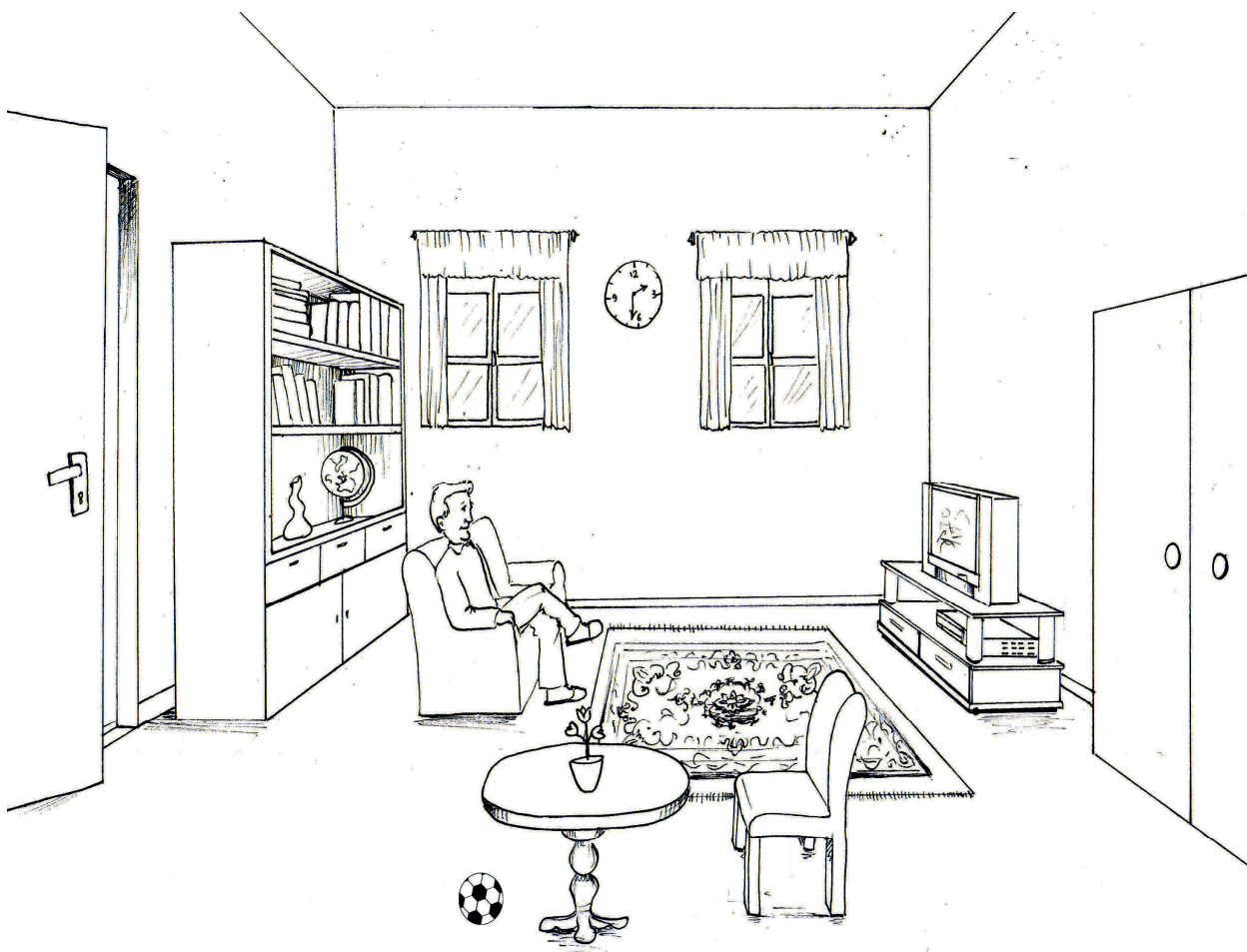
خانه ی آقای رحمانی

این خانه ی آقای رحمانی است و دو طبقه دارد . حمام ،.....

.....

.....

.....

آیا اتاق فرش دارد؟

اتاق چند تا پنجره دارد؟

نزدیک در چه چیزی است؟

؟ .....

این تصویر، کجا را نشان می دهد؟

گلدان در کجاست؟

مرد چه کار می کند؟

آیا توپ زیر صندلی است؟

؟ .....

اتاق

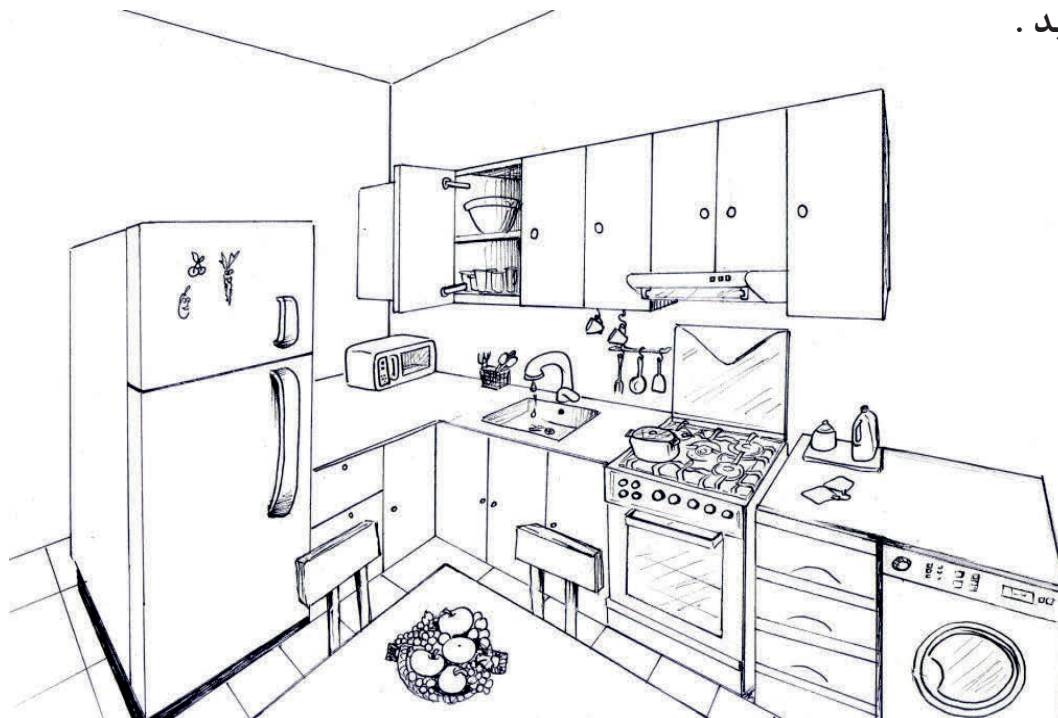
این جا اتاق است و یک فرش در وسط آن است و .....

.....

.....

۲ درباره تصاویر زیر پرسش‌هایی نوشته و با استفاده از پاسخ‌های خود یک متن

بنویسید .

اجاق گاز کنار یخچال است ؟

آیا این جا آشپزخانه است ؟

? .....

? .....

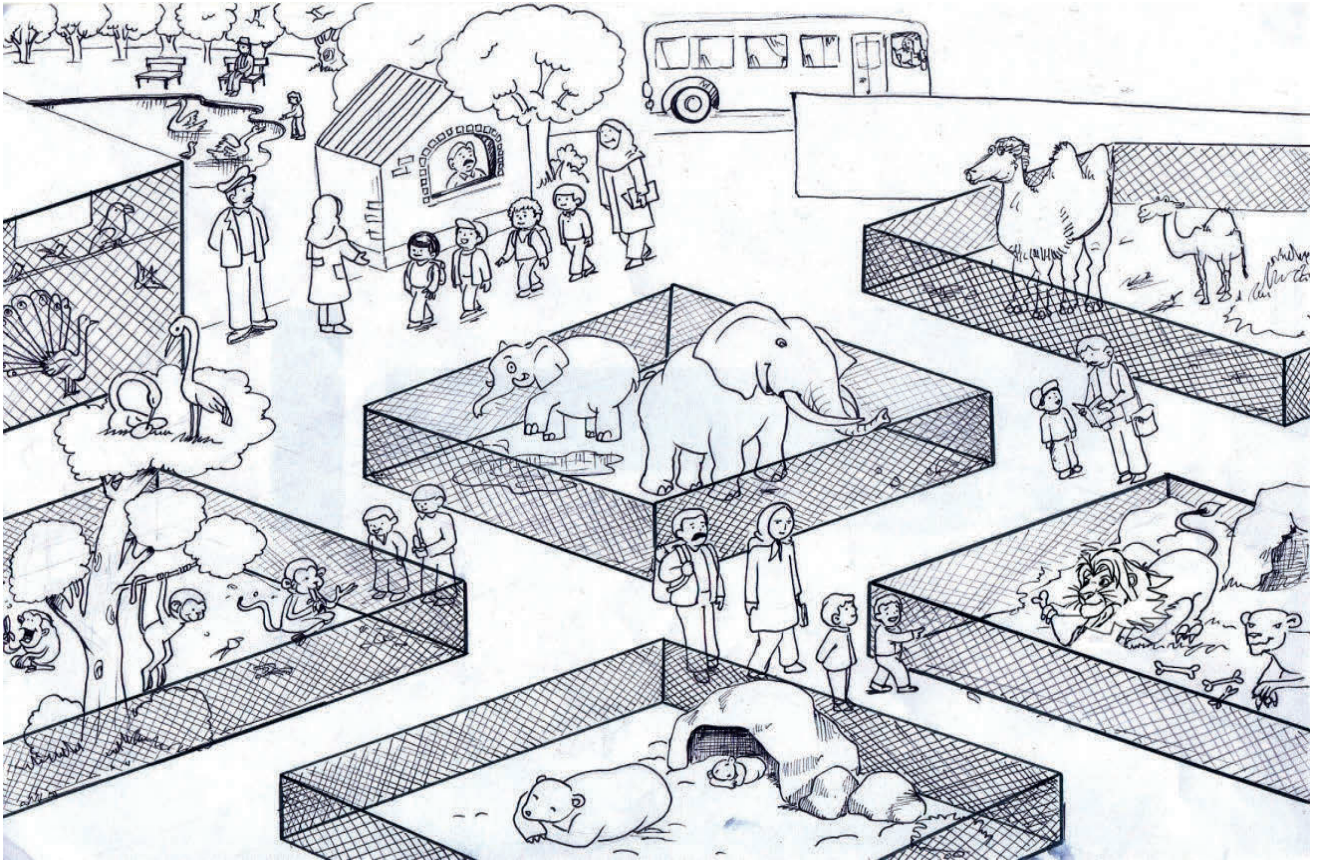
? .....

.....

.....

.....

.....

? .....

? .....

? .....

? .....

? .....

باغ وحش

این جا باغ وحش است . .....

.....

.....

۳ درباره مسجد محله‌ی خود پرسش‌هایی نوشته و با توجه به پاسخ‌های خود یک

متن بنویسید.

? .....

? .....

? .....

? .....

? .....

.....

.....

.....

.....

.....

درس چهارم

تکمیل و گسترش جملات و متن های ناتمام

دانش آموزان بتوانند جملات و متن های ناتمام را تغییر ، تکمیل و گسترش بدهند .

۱ جملات را با کلمات داده شده به طور مناسب تغییر داده و بازنویسی کنید .

صبح او را ندیدم . (بامداد)

.....

ماشین قدیمی، کند راه می رود . (نو - سریع)

.....

آن ها از جای برخاستند . (من)

.....

فردا معلم ریاضی درس خواهد داد . (دیروز)

.....

یکی از پایه های زبان و فرهنگ ، واژگان آن زبان است . (کلمات)

.....

مردمان تا زنده اند به دوست نیاز دارند . (ما)

.....

او خود را به کاروانسرا رساند . (هفته ی آینده)

.....

۲ با کلمات داده شده جملات را گسترش داده و بنویسید .

الف - آن ها سفر کردند . (سال گذشته)

(با هواپیما) .....

(به شیراز) .....

ب - نوبت را رعایت کنید . (همیشه)

(در صف) .....

(برای خرید نان) .....

۳ با پاسخ دادن به سؤالات ، جملات را گسترش دهید .

الف - امام علی (ع) شهید شد .

در کجا شهید شد؟ در کوفه امام علی (ع) در کوفه شهید شد.

به دست چه کسی شهید شد؟ ..... امام علی (ع) .....

در چه روزی شهید شد؟ ..... امام علی (ع) .....

ب - ابوعلی سینا معالجه می کرد .

چه کسانی را معالجه می کرد؟ ..... ابوعلی سینا .....

چگونه بیماران را معالجه می کرد؟ ..... ابوعلی سینا .....

۴ جملات ناتمام را به طور مناسب به هم وصل کرده و بازنویسی کنید .

الف- لباس باید پوشش مناسب را ● به آن نصف جهان می گویند .

ب- بعضی ها قناری را ● اذان را شنید .

ج- اصفهان شهر تاریخی که ● برای یک زن یا مرد مسلمان فراهم کند.

د- هنگام ظهر صدای ملکوتی ● در قفس نگه می دارند .

.....

.....

.....

.....

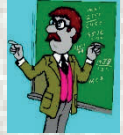
۵ جملات را کامل کنید .

مرجان علاقه زیادی به .....
وقتی از دبستان به خانه رسیدم خیلی .....
نان را از بابا گرفتم و .....
من غذا خوردم بنابراین .....
باغبان در باغچه .....
در فصل بهار .....

۶ داستان ها را کامل کنید .

الف- اول مهر ماه است ، دانش آموزان روپوش های خود را پوشیده اند و با خوشحالی .....
و .....
ب- ما تابستان به شمال کشور سفر کردیم . من و خانواده ام به کنار دریا رفتیم . سگی در
ساحل ، آرام نشسته بود . برادر کوچکم به طرف سگ سنگ پرتاب کرد و سگ .....
.....
ج- یک سیب قرمز از درخت افتاد . زهرا و زینب آن را دیدند . هر دو به طرف سیب رفتند .
زهرا سیب را برداشت. اما زینب هم سیب دوست داشت.....
.....

مربیان گرامی می توانند از واژه های کلیدی یا سؤالات مرتبط برای راهنمایی دانش آموزان در تمرینات استفاده کنند.

۷ کامل کنید.

الف - زهرا در زیر درخت نشسته بود و نقاشی می کرد ، ناگهان باد شدیدی وزید و نقاشی.....

.....

.....

ب - عید نوروز بود ، من یک ماهی خریده بودم ، ماهی من.....

.....

.....

ج - سارا و سمیرا می خواستند به آن طرف خیابان بروند سارا گفت: « بیا از خیابان رد شویم .»

سمیرا گفت: « این کار خطرناک است. پدرم گفته باید.....

.....

.....

۸ متن را کامل کنید و برای آن نام مناسبی انتخاب کنید .

الف -

.....

حضرت محمد (ص) کودک بود . یک روز می خواست به همراه فرزندان حلیمه به صحرا برود . حلیمه موهایش را شانه زد و لباس تمیزی به او پوشاند و یک گردن‌بند هم به گردنش انداخت. حضرت محمد (ص) پرسید : « مادر این برای چیست؟ » حلیمه گفت : « محمدجان ، این گردن بند ، تو را در بیابان از خطر حفظ می کند » ، او گردن بند را باز کرد و گفت: « مادر جان ، از این گردن بند هیچ کاری بر نمی آید ، زیرا کسی هست که مرا از همه ی خطرها حفظ کند.»

می توانیم از این متن نتیجه بگیریم .....

.....

ب -

.....

چوپان هر روز گوسفندان را به صحرا می برد . گاهی که حوصله اش سر می رفت ، دوان دوان به سمت روستا می رفت و به دروغ می گفت : « گرگ آمد ! » مردم روستا با عجله به کمک او می رفتند و وقتی می فهمیدند دروغ گفته است ، ناراحت می شدند . روزی یک گرگ به گله ی گوسفندان حمله کرد ، هر چه چوپان فریاد زد کسی به کمکش نیامد.

بنابراین از این قصه نتیجه می گیریم .....

.....

آدرس نویسی

دانش آموزان موقعیت مکانی فرد یا محل را تشخیص دهند و آدرسی برای آن بیان کنند و

بنویسند.

۱ به تصویر نگاه کنید و به پرسش‌ها پاسخ بدهید.

		<p>بوستان لاله</p>
<p>خیابان انقلاب</p>	<p>خیابان ولیعصر</p>	<p>خیابان کریمی</p>
<p>مسجد امام حسین</p>		<p>کوچه عبیدی</p>
<p>میدان ولیعصر</p>	<p>خیابان فلسطین</p>	<p>خیابان فلسطین</p>
<p>نانوایی گل گندم</p>	<p>بیمارستان علی امیر</p>	<p>بانک ملت</p>
<p>خیابان ولیعصر</p>	<p>خیابان کریمی</p>	<p>خیابان کریمی</p>

سارا

خانه ی سارا در کدام خیابان است؟ .....

پلاک خانه ی سارا چند است؟ .....

آدرس خانه ی سارا را بنویسید: .....

علی

علی در خانه یا آپارتمان زندگی می کند؟ .....

آپارتمان علی در کدام خیابان است؟ .....

پلاک خانه ی علی چند است؟ .....

علی در طبقه چندم زندگی می کند؟ .....

آدرس خانه ی علی را بنویسید؟ .....

پدر علی نانوا است . آدرس نانوايي را بنویسید : .....

۲ مانند نمونه کامل کنید :

رضا : ایران ، استان خراسان ، مشهد .

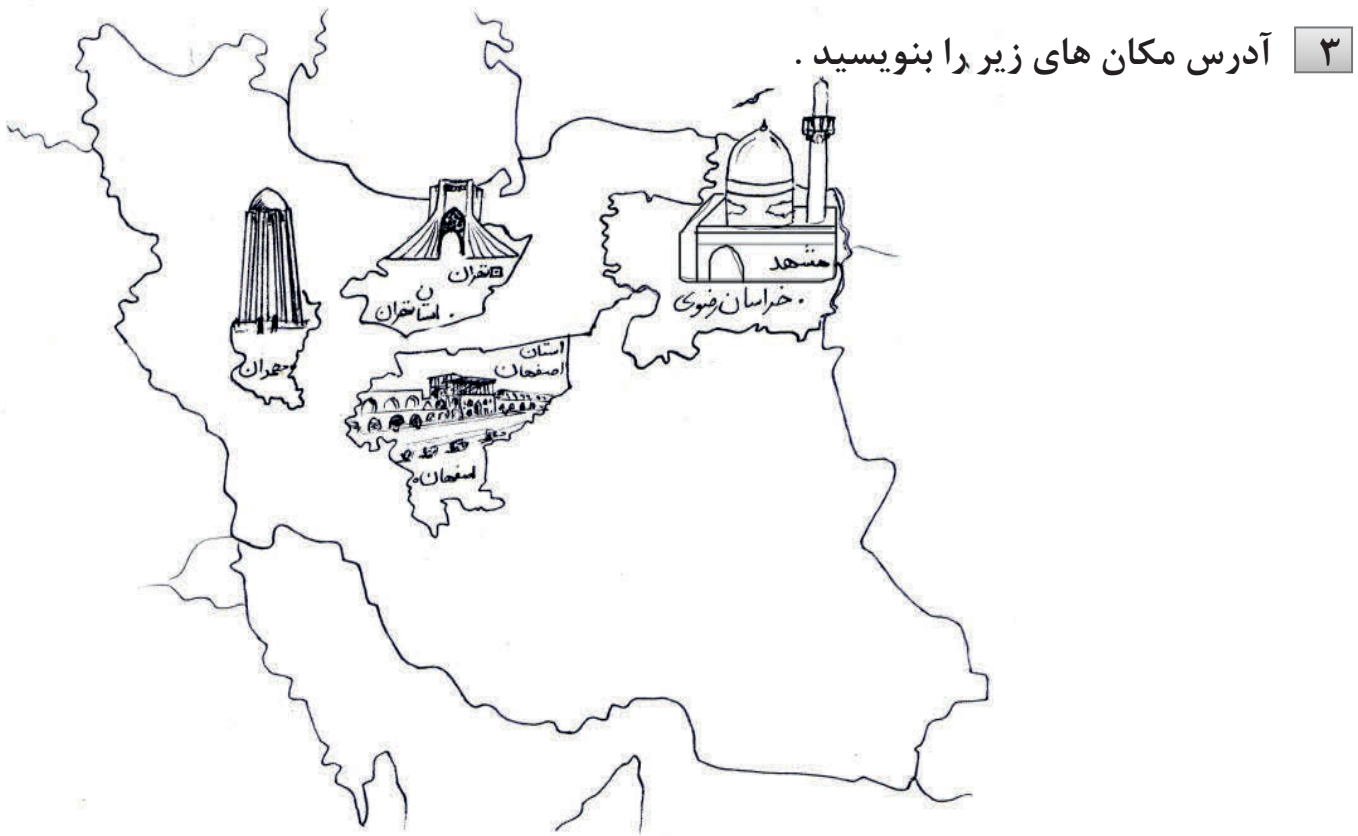
فاطمه : .....

حسین : .....

مازیار : .....

طاهر: .....

نرگس: .....

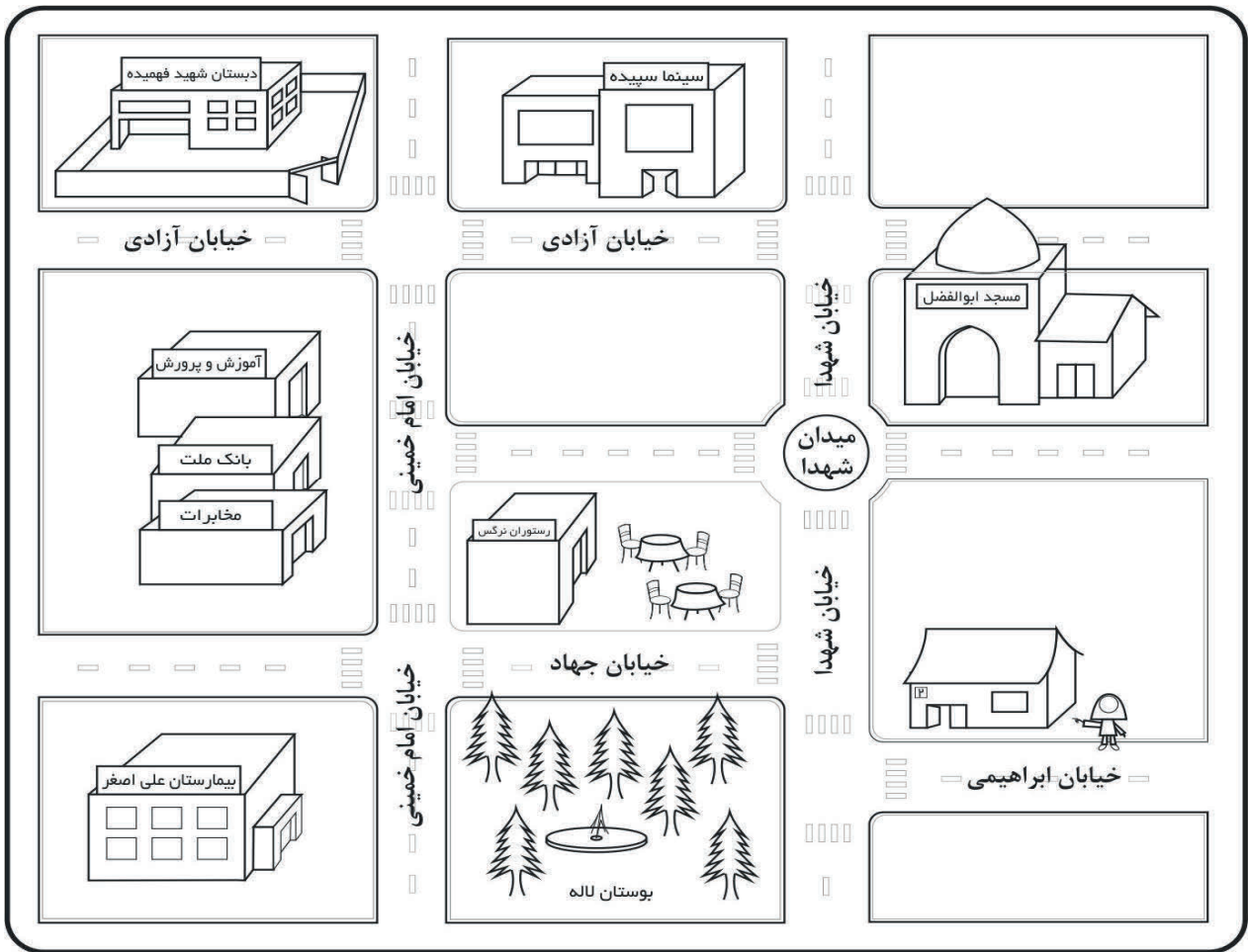
حرم امام رضا(ع) : ایران ، استان خراسان ، مشهد ، خیابان امام رضا ، حرم امام رضا(ع)

کاخ عالی قاپو : .....

برج آزادی : .....

آرامگاه بوعلی سینا : .....

به تصویر نگاه کنید و آدرس های مورد نظر را بنویسید .

آدرس خانه ی فریبا را بنویسید :

ایران ، بروجرد .....

مسیر رفتن فریبا از خانه تا مدرسه را بنویسید :

.....

آدرس بیمارستان علی اصغر را بنویسید :

.....

اگر فریبا بخواهد به سینما برود کدام مسیر کوتاه تر است . آدرس آن را بنویسید :

.....

۵ آدرس گیرنده و فرستنده را روی پاکت‌های نامه بنویسید .

این نامه را برای یکی از اقوام خود پست کنید .

..... فرستنده : .... کدپستی :	تمبر
..... گیرنده : .... کدپستی :	

این نامه را برای اداره آموزش و پرورش استثنایی شهر خود پست کنید .

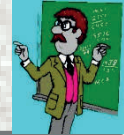
..... فرستنده : .... کدپستی :	تمبر
..... گیرنده : .... کدپستی :	

۶ آدرس یکی از محل های تاریخی یا تفریحی شهرتان را از خانه ی خودتان بنویسید.

.....

خلاصه نویسی

دانش آموزان به شکل مناسب جمله ها و متن ها را خلاصه کنند و بنویسند .

۱ به پرسش ها پاسخ دهید .

سؤال	پاسخ بلند	پاسخ کوتاه
کی مشق هایت تمام شد ؟	ساعت ۴ مشق هایم تمام شد .	ساعت ۴
چه چیزی هوا را آلوده می کند ؟	دود ماشین ها هوا را آلوده می کند .	.....
در کجا نماز می خوانیم ؟	.....	.....
چه کسی کتاب خود را به جلال الدین محمد هدیه داد؟	.....	.....
برای چی غذا می خوریم ؟	.....	.....

۲ مانند نمونه انجام دهید .

او کتاب می خواند . ← کتاب می خواند .

آن ها در خانه را با کلید باز کردند. ← .....

شما در مسابقه های بین مدارس برنده شدید. ← .....

ما با خدای خود به راز و نیاز می پردازیم . ← .....

۳ هر جمله را کوتاه‌تر بازنویسی کنید .

الف- رستم با بزرگ دیوان یعنی « دیو سپید » به جنگ می پردازد .

.....

ب- دوستش با تعجب از او پرسید : « روی صخره حک می کنی ؟ »

.....

ج- انسان های بسیاری بوده اند که جان خود را برای رسیدن به هدف خویش فدا کرده اند .

.....

د- عطار نیشابوری چند بیت از شعرهایش را که از پدرش شنیده بود ، حفظ کرده بود .

.....

یک کتاب داستان از کتابخانه ی مدرسه به امانت بگیرید ، جملاتی را از داخل کتاب انتخاب کرده و آن ها را به صورت کوتاه تر بنویسید و به کلاس بیاورید .

۴ کلمات مشترک بین جملات را حذف کنید و آن‌ها را صحیح و کوتاه‌تر بنویسید.

الف - زیبا بوستان سعدی را برداشت . زیبا بوستان سعدی را خواند .

زیبا بوستان سعدی را برداشت و بوستان سعدی را خواند.

زیبا بوستان سعدی را برداشت و خواند .

ب - غلام رضا تختی چند بار شکست خورد اما تختی ناامید نشد .

.....

ج - من در بچگی به قانون فکر می‌کردم . من در بچگی به قانون احترام می‌گذاشتم .

.....

.....

.....

د - من دیروز به مسابقه رفتم ولی من دیروز دیر به مسابقه رسیدم.

.....

.....

.....

۵ باحذف کلمات غیر ضروری ویکی کردن دوجمله ، آنهارا خلاصه تر بنویسید.

- حسن غذا خورد . حسین غذا خورد .

حسن و حسین غذا خوردند .

- فاطمه هیجان زده بود . سارا هیجان زده بود .

- مادر به مدرسه آمد . مادر به کلاس آمد .

- زهرا از معلمش خجالت کشید . معصومه از معلمش خجالت کشید .

- پرستوها در فصل پاییز کوچ می کنند . پرستوها وقتی که هوا رو به سردی می رود ،

کوچ می کنند .

- دریا ثروت گران بهای کشورمان است . نفت سرمایه ی ملی کشورمان است .

الف -

خلاصه جملات	جملات متن
.....	عمو حسین گاو بزرگی داشت ،
.....	عمو حسین گاوش را دوست داشت .
.....	هر روز عمو حسین شیر گاو را می دوشید ،
.....	هر روز عمو حسین شیر گاو را برای کشتن میکروب ها می جوشاند ،
.....	سپس هر روز عمو حسین از شیر گاو ماست، کره و پنیر درست می کرد .
.....	گاو عمو حسین از شاخ های بلندش استفاده می کرد ،
.....	گاو عمو حسین از شاخ های بلندش برای دفاع از خود استفاده می کرد ،
.....	گاو عمو حسین با عصبانیت شاخ می زد .

متن خلاصه شده :

.....

.....

.....

ب- زنگ تفریح زده شد . ناظم زنگ تفریح به حیاط آمد و بچه ها زنگ تفریح به حیاط آمدند.
احمد در کنار حیاط تنها ایستاده بود و عده ای از بچه ها در کنار حیاط بازی می کردند . احمد می
خواست با آن ها بازی کند و او می خواست دوستان جدیدی پیدا کند بنابراین احمد جلو رفت
و به بچه ها لبخند زد و به آن ها سلام کرد سرانجام احمد با بچه ها دوست شد و با بچه ها
بازی کرد.

متن خلاصه شده :

.....
.....
.....

ج- انسان باید اول دست خود را بشوید و دهان خود را بشوید سپس کنار سفره یعنی خوان
بنشیند . کنار سفره با نام خدا غذا خوردن را شروع کند همچنین او اگر سیر شد، او صبر می
کند تا دیگران نیز غذایشان تمام شود .

متن خلاصه شده :

.....
.....
.....

گزارش نویسی

دانش آموزان بتوانند به توضیح و بیان ویژگی ها و جزئیات شنیده‌ها و دیده‌های خود در قالب

یک نوشته توضیح دهند و بیان کنند و گزارش مناسبی بنویسند.

۱ راجع به موضوع فکر کنید، از دیگران سؤال نمایید و یک گزارش ساده بنویسید .

موضوع ۱: اولین مدرسه باغچه بان

نمونه پرسش هایی که می توانید پرسید :

۱- چه کسی اولین مدرسه ی باغچه بان را درست کرد؟

۲- چه زمانی (کی) او این کار را انجام داد؟

۳- اولین مدرسه ی باغچه بان در کدام شهر درست شد؟

۴- آقای باغچه بان چگونه به دانش آموزان ناشنوا خواندن و نوشتن یاد می داد؟

۵- .....

اولین مدرسه باغچه بان

.....

.....

.....

موضوع ۲ : استفاده از کاغذ در مشاغل مختلف

نمونه پرسش‌هایی که می‌توانید بپرسید :

? .....

? .....

? .....

? .....

? .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

همکار گرامی نام محلی را که برای بازدید دانش‌آموزان در نظر گرفته‌اید در موضوع ۱، تمرین دوم

بنویسید.

۲ گزارش ساده‌ای از مشاهدات خود درباره‌ی هر موضوع بنویسید .

موضوع ۱ : بازدید از .....

.....

.....

.....

.....

.....

موضوع ۲ : مشاهده‌ی رشد دانه‌ی لوبیا

.....

.....

.....

.....

.....

۳ گزارش ساده ای درباره ی هر موضوع بنویسید .

موضوع ۱ : کتاب فارسی پایه ی ششم

.....

.....

.....

.....

.....

موضوع ۲ : مسیر از خانه تا مدرسه

.....

.....

.....

.....

.....

گزارش ساده ای از کارهایی که در روز جمعه انجام داده اید ، بنویسید و به کلاس بیاورید .

نامه نگاری

دانش آموزان بتوانند نامه‌ای را متناسب با مخاطب که شامل تمامی بخش‌های لازم نگارش یک نامه است بنویسند.

۱ نامه ای به مدیر خود برای رفتن به پارک بنویسید .

به نام خدا

مدیر عزیزم خانم / آقای .....

سلام

من دوست دارم .....

.....

.....

با تشکر

.....

تاریخ : .....

امضا :

۲ نامه ای به معاون مدرسه ی خود برای رفتن به مکان مورد علاقه تان بنویسید .

به نام خدا

خانم/آقای .....

سلام

.....

.....

.....

.....

.....

.....

۳ نامه ای به مسئول کتابخانه بنویسید و از او درخواست چند کتاب کنید .

به نام خدا

خانم / آقای .....

سلام

.....

.....

..... -۱

..... -۲

.....

.....

۴ اگر سمعک شما مشکل داشته باشد به چه کسی مراجعه می کنید؟ در یک نامه

مشکل خود را به او بگویید .

به نام خدا

خانم / آقای .....

سلام

.....

.....

.....

.....

.....

.....

۵ یک نامه بنویسید و از مدیر خود برای فرستادن شما به گردش علمی تشکر کنید.

به نام خدا

خانم / آقای .....

سلام

.....

.....

.....

.....

.....

۶ یک نامه رسمی به شهردار منطقه خود بنویسید و یکی از نیازهای مدرسه خود را

از او درخواست کنید .

بسمه تعالی

شهردار محترم .....

باسلام و احترام

.....
.....
.....

با تشکر فراوان

.....
.....

نامه ای برای یکی از آشنایان خود که از شما دور است و مدتی او را ندیده‌اید

۷

بنویسید .

به نام خدا

سلام .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

موضوع انشای ۱: بیمارستان

۱- از بین کلمات زیر ۷ کلمه را که به موضوع ارتباط دارد انتخاب کنید .

قفس - دکتر - بیمار - شیر - دارو - پرستار - دامپزشک - آمبولانس - مراقبت -
حیوانات - باغ وحش - آمپول - نگهبان حیوانات

۲- کلماتی را که انتخاب کرده اید در این جا بنویسید .

.....
.....

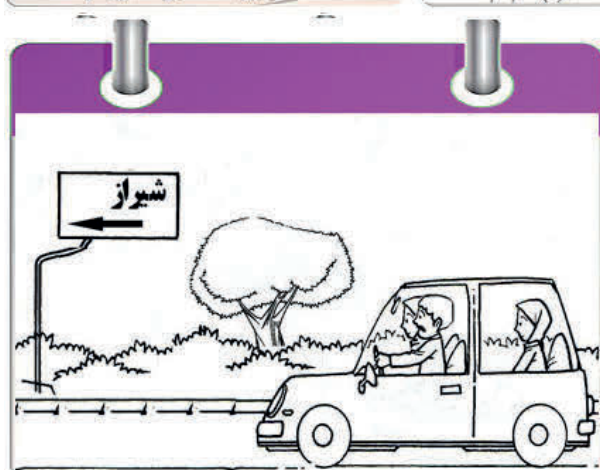
۳- حالا درباره ی این کلمه ها فکر کنید و با آن ها انشایی زیبا بنویسید .

بیمارستان

.....
.....
.....
.....
.....

موضوع انشای ۲: درباره ی زندگی سارا بنویسید .

۱- به تصاویر نگاه کنید .

۲- به پرسش های زیر پاسخ دهید .
سارا در کدام بیمارستان دنیا آمد؟
سارا در چه تاریخی به دنیا آمد؟
او کجا زندگی می کند؟
او با چه کسی زندگی می کند؟
در کدام مدرسه درس می خواند؟
آیا دانشگاه قبول شد؟
چرا آن ها اسباب کشی کردند؟
برای آینده چه نقشه و فکری دارد؟

۳- باتوجه به پاسخ های خود یک متن مناسب بنویسید .

زندگی سارا

.....

.....

.....

.....

.....

.....

موضوع انشای ۳ : شرح حال کوتاهی از زندگی امام حسین بنویسید.

۱- برای نوشتن شرح حال از نکات داده شده زیر استفاده نمائید .

تاریخ تولد امام حسین

نام پدر و مادر امام حسین

نام خواهران و برادران امام حسین

چندمین امام

واقعه ی مهم زندگی امام حسین

قاتل امام حسین

روز و محل شهادت امام حسین

.....

.....

.....

.....

.....

.....

موضوع انشای ۴ : داستان زیر را کامل کنید .

در یک روز زیبای بهاری، فاطمه به درختان و گل های باغچه شان آب می داد ، ناگهان جوجه گنجشک کوچکی را دید که از لانه اش به پایین افتاده بود و او .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

موضوع انشای ۵ : گزارش بازدید از .....

روز و تاریخ بازدید :

ساعت رفت و برگشت :

وسیله ی نقلیه :

تعداد معلم ها :

تعداد دانش آموزان :

وسایلی که به همراه بردید :

علت رفتن به این بازدید :

.....

.....

.....

گزارش بازدید از .....

.....

.....

.....

.....

.....

موضوع انشای ۶ : نامه ای به خدا بنویسید و از نعمت های او تشکر کنید .

به نام خدا

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

موضوع انشای ۷ : مدرسه‌ی ما

مدرسه‌ی ما	
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

مدرسه‌ی ما

.....

.....

.....

.....

.....

موضوع انشای ۸ : به کدام ورزش علاقه دارید ؟ درباره آن و قوانینش بنویسید .

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

موضوع انشای ۹ :

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

موضوع انشای ۱۰:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

فعالیت های تکمیلی پایه ششم

۱- در جای خالی علامت مناسب بگذارید .

«	»	؟	!	:	.
---	---	---	---	---	---

ماجرای من و کتابم

من به خواندن کتاب های داستان علاقه زیادی دارم □ یک روز از بازار کتابی خریدم و وقتی به خانه آمدم با عجله شروع به خواندن آن کردم، اما چقدر من بدشانس ام □ چون چند صفحه ی آخر کتاب نبود □ ای وای درست جای حساس و هیجان انگیز داستان □ یک دفعه به فکرم رسید که به کتاب فروشی برگردم و هر جور هست کتاب را عوض کنم و کتاب کامل را بگیرم ، بنابراین بلند شدم و به طرف بازار دویدم □ نفس زنان گفتم □ « سلام ، چرا کتاب راناقص به من دادید □ ، آیا کتاب را عوض می کنید □ □ فروشنده با تعجب گفت □ □ کدام کتاب را می گویی □ « و ...

۲- در جای خالی کلمه مناسب بگذارید .

بنابراین - را - در - به - پیش - اما - با - از - و - تا

هوا سرد بود و باران نم نم می بارید . امیر جلوی در مدرسه منتظر بود ..... علی، برادر
بزرگش بیاید . علی ..... دبیرستان درس می خواند . آن ها هر روز با هم ..... مدرسه
..... خانه می روند . علی گفت : « امیرجان ! بهتر است امروز ..... اتوبوس به خانه
برگردیم » اتوبوس از راه رسید . علی و امیر سوار شدند ..... روی صندلی نشستند در
ایستگاه بعدی پیر مردی سوار شد و ..... آن ها ایستاد . علی نگاهی به پیرمرد کرد و با خود
گفت: « خوب است بلند شوم و جای خود ..... به پیرمرد بدهم . » ..... پشیمان شد.
همان موقع امیر جای خود را به پیرمرد داد ..... علی خجالت کشید و فهمید باید به
بزرگ ترها احترام بگذارد و در کار خوب عجله کند.

۳- جملات را با کلمات داده شده کامل کنید .

کجا ، چند ، کدام ، آیا ، چه ، چرا ، چه کار

علی ظهر از مدرسه به خانه برگشت . مادر ناهار را آماده کرده بود . علی و مادرش با هم ناهار می خوردند و گفت و گو می کردند . مادر پرسید : « در مدرسه چه خبر بود ؟ »

علی پاسخ داد : « درس خواندیم . »

مادر پرسید : « ..... درس هایی داشتید ؟ »

علی گفت : « ورزش ، ریاضی و دیکته »

مادر سؤال کرد : « ..... همه بچه ها حاضر بودند ؟ »

علی جواب داد : « نه ، محمد نیامده بود . »

مادر گفت : « ..... محمد نیامده بود ؟ »

علی گفت : « نمی دانم . »

آن ها سفره را جمع کردند و به اتاق رفتند .

مادر پرسید : « ..... یک از تکالیف را زودتر انجام می دهی ؟ »

علی گفت : « تکلیف ریاضی »

مادر سؤال کرد : « ..... صفحه تکلیف داری ؟ »

علی پاسخ داد : « ۳ صفحه تکلیف دارم . »

علی پرسید : « شما ..... می کنید ؟ »

مادر گفت : « من باید بیرون بروم . »

علی پرسید : « ..... می روید ؟ »

مادر پاسخ داد : « به مغازه ی سبزی فروشی می روم . »

- ۴- کلمه مناسب را انتخاب کنید و در جای خالی بنویسید .
- ۱- ..... ایران را دوست داریم . (شما ، ما)
- ۲- کویر سوزان است و درخت ..... (دارد ، ندارد)
- ۳- رهگذران ..... از کنار مغازه رد می شوند . (نگاهی ، با عجله)
- ۴- من دیروز پرندگان زیبایی ..... (دیدم ، می بینم)
- ۵- مسلمانان ..... به قرآن احترام بگذارند . (باید ، نباید)
- ۶- کتاب ها ..... سالم و تمیز باشند اگر مواظب آن ها باشیم. (خودشان ، می توانند)
- ۷- ..... اسراف کردن نعمت های خدا را ، دوست ندارد . (هیچکس ، همه)
- ۸- ..... گراهام بل نبود ، تلفن اختراع نمی شد . (باید ، اگر)
- ۹- حافظ در کودکی پدر ..... را از دست داد . (خودتان ، خود)